

آقای سید حسین - البته این سردار هائی حقه مصالحت می کنند باید سیاست شوند و بجزایرت روند و از دروازه هم باید نتیجه اقدامات را خواست .

رئیس - همین اندازه که مذاکره شده کافی است این تلگراف هم از همان راه مسافره میشود مثلا قانون وزارت عدلیه قرائت شود .

حاج سید عبدالصمیم - قانون اساسی چه شد کی باید خوانده شود .

رئیس - بر حسب نظامنامه داخلی هر مطلبی که لازمست خوانده شود موصول بصوبه رئیس مجلس است هر چه را رئیس معین کرد سایر اعضا حق سؤال و جواب ندارند همه میدانند که اینگونه مطالب مهم از قبیل نظامنامه اساسی محتاج بچندین بار تکرار نظر است بلکه شاید باره مطالب محتاج میشود که بعد از نصف اشرف اطلاع داده شود .

آقای سید حسین شهبازی - این مطلب مسلم است که در اینگونه از امور دقت علمای نجف زیادتر ازین عده آقایان که در طهران تشریف دارند نیست اینگونه مطالب رد فرغ باصول نیست که محتاج بدقت نظر باشد بدمقداری از نظامنامه وزارت عدلیه رافراست کردند .

مذاکرات روزیکشنبه بیستم ربیع الثانی

دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۱۹ اردا آقا میرزا طاهر قرائت کردند .

آقای سیدعلینقی - تلگرائیکه فرارشد از طرف مجلس به نواب والا شاهزاده سالارالدوله منابیر شود شد یاخیر .

رئیس سه منابیر مشدیاره اخبارات موخه امروز اگر کرمانشاه رسیده ملت تاخیر آمدن بندهم بمجلس همین بود که با آنجا منابیره میشد سابقاً اخبار میرسید که دوفرجه شده بودند فلامم مجدداً آتش فته مشعل گردیده چند نفر هم کشته شده اند عجاله از طرف دولت اقدامات لازمه بعمل آمد حضرت حاج سید اسلامم اقدامات واقعه فرموده تلگرافات چند بعنواناتی که لازم بود شد .

آقای سید علی نقی - یاره مذاکرات لازم است که باید بشود یکی مسئله فارس است دراطاق مخصوص مذاکره بیان آمد که این اشخاصی که از انجمن اتحادیه فارس دوبرین صارت چادر زده اند و کلای شیراز بروند و آنها را اطمینان داده حرکت بدهند اخباری هم که در این خصوص بوزارت داخله شده مطالبه جواب شود .

رئیس - البته اختلار بوزارت داخله شده و میشود همین دو روزه هم جواب خواهد رسید .

آقای سید محمد تقی - جواب سؤالی است که عدم ملت از حجج اسلامیه نجف اشرف در خصوص اساس مجلس مقدس شورای ملی نموده اند محض استحضار خواطر عامه ازینات مقدسه حجج اسلامیه نسبت باین اساس مقدس قرائت میشود

سؤال

حضور مبارک آقایان مظالم حجج اسلام آیات الله بین الامم دامت ظلالهم عرض میدارد البته خاطر

مبارک آقایان از وصف مجلس شورای ملی کمابیشی مسبوق است که اساس آن بر اجراء احکام شرع مبین و صیانت مذهب حقه اتنی عشریه و دفع تعدیبات خائنین و نشر عدل بین العباد و موجبات قوت و شوکت دولت اصلاحیه در قبال اهادی دین است مع ذلک بعضی از روی متکافات این وضع با مقاصد و اغراض شخصی خودشان در مقام تحریب و در سددتشویش و تشکیک مستدعی است که تکلیف عامه مصلحتخواه در این باب معین فرمایند تا رزم تشویشات نمود .

هواش تاملی شاه العزیز
بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و سلمة الله علی اهلها هم اجمعین الی یوم الدین پلی چون بعدالله تاملی و حسن تأیید و بتوجهات مقدسه حضرت ولی عصر ارواحنا فداء اساس اینس محترم مجلس مقدس بر امور مذکورده مبتنی است لهذا بر هر مسلمی سنی و اهلتمام دراستحکام و تشدید این اساس قویم لازم و اقدام در موجبات اختلال آن معاده و مانده با صاحب شریعت مطهره علی الصادق بها و اله الطاهرین افضل الصلوات و السلام و خیات بدولت قوی شوکت است اذ الله جمیع المسلمین عن ذلک .

الاحقر نجل المرحوم الحاج میرزا خلیل قدس سره محمد حسین

نعم هذا الجواب عن السوال من مجلس شورای ملی کان با ملائنا حرره الاحقر الجانی محمد کاظم خراسانی
من الاحقر عبده الاماندرانی

شروع بقرائت نظامنامه وزارت عدلیه شد . در این موقع حاج محترم السلطنه معاون وزارت داخله محض ابلاغ دستخط اعلیحضرت همایونی بمجلس آمده اظهار داشتند اعلیحضرت همایونی محض اظهار تعلقات و ابریز عنایات ملوکانه نسبت بمجلس در ازای تبریکات صمیمانه که از طرف نمایندگان ملت در جشن عید ولودشان شده دستخطی صادر و بندمرا با ابلاغ و قرائت آن امر فرموده اند دستخط همایونی قرائت شد .

(سواد دستخط اعلیحضرت همایونی)

جناب اشرف اتابک اعظم لازم بود در جواب تهنیت و تبریکات صادقه بمجلس شورای ملی از طرف ملت صدیق خودمان مراسم شامله ملوکانه را نسبت بمجلس محترم و کلیه اهالی اظهار فرمائیم و کمال رضامندی خاطر خودمان را از پیشرفت مقاصد حسنه و نیات مقدسه دولت و ملت باطلاع عموم برسانیم بعدالله اشکالات اولیه که لازمه بدایت امر مصلحتی است بتوضی بر گذارده است امروز دولت و ملت یکنعل و یکجهت مشغول اصلاح امور شده اند روز بروز موجبات نیکیختی ملت و دولت فراهم می آید امید است انشاء الله بتوجهات حضرت امام عصر جعل الله فرجه عن قریب نتایج صحیحه در انتظام دوائر دولت و امنیت اطراف مملکت و اصلاح احوال عموم بدست بیاید تا امروز که دولت بتنهائی مقصدی انجام امور بود در حقیقت مملکت یکدست داشت اکنون که دولت و ملت با اتفاق مشغول کار شده اند مملکت را دو بلزوی قوی حاصل و معلوم است که یکدست کار دو دستوا نمیکرد و امروز کارها پیشرفت دیگر خواهد

داشت البته وزراء و وکلا با نهایت تمهیدی و دلگرمی مشغول خدمات دولت و ملت بوده بواسطه خود رفتار کنند ما هم درملاحظه حقوق ملت که گرامی فرزندان ما هستند از تکالیف پدیری که برعهده ما است دقیقه فرو گذار نخواهیم فرمود همین دستخط ملوکانه را بتوسط جنابان حجج اسلامیه و مجلس شورای ملی باطلاع عموم برسانید که مجلس دولت بر امرام ملوکانه امیدوار بوده بواسطه دعا گوئی مشغول باشند .

فی شهر ربیع الثانی ۱۳۲۰

پس از قرائت دستخط همایونی از روی شف و شوق قلبی صدای زنده باد شاهنشاه ملت خواه ایران از صوم و کلابند شد آتئی آقا میرزا سید محمد مجتهد و اغلب وکلا بعنوانات مختلفه مراسم امتنان و تشکرات خود را از مراسم و الطاف ملوکانه عرض و اظهار داشتند .

آقا میرزا افضل علی آقا - بهست نمایندگی از طرف عموم ملت ابلاغ عرض تشکر را بنحوی که شایان پیشگاه سلطنت است استعفا می نمائیم . مجدداً شروع بقرائت نظامنامه وزارت عدلیه شد .

مذاکرات روز سه شنبه بیست و دوم

ربیع الثانی دارالشورای ملی

در این روز بر حسب اهمیت یاره از مطالب که لازم بود بطور دقت مذاکره شده نتایج صحیحه گرفته شود مجلس علنی بمجلس سری تبدیل یافته رسماً مجلس منتقد نشد .

موضوع مذاکره در این روز چند مطلب بوده نخست در خصوص اغتشاش و بلوای کرمانشاه مذاکره شده چون بطور واقع تحقیق این مطلب و تبریز صدق از کذب فعلا در دارالخلافت طهران غیرممکن با نهایت مشکل و صعب میشود لذا موافق قانون انتظام و امنیت آن بلده را مقرر شد از وزارت داخله خواسته شود بنابراین رفته در این خصوص بوزارت داخله نوشته شد که جداً اقدامات لازم بعمل بیاید و رنج اغتشاش بطور صحیح بشود مردم آسوده و راحت گردند .

یاره از مطالب که در ایام سابقه مطرح مذاکره مجلس مقدس شده بود و انجام آن بوزارت داخله اختلار گردیده و بواسطه عدم ترتیب اختلار آن در بونه اجمان و تعویق مانده بود بطور فحریست مطالب سابقه یادداشت شد چون بعضی از آن مطالب محل تأمل و تعمق بود قرار شد کلامنامه و مباحثه بعمل آمده پس از تنقیح و حصول اکثریت آراء بوزارت داخله فرستاده و انجام آن جداً خواسته شود .

در این هنگام حاج محترم السلطنه معاون وزارت داخله بمجلس آمده اظهار داشتند که تلگرافی از شیراز آمده مشعر بر اینکه جمعی اطراف خانه قوام را معاصره کرده و اظهار داشته اند حالا که امتثال امر قدر قدر اعلیحضرت شاهنشاه رانموده ما هم بطور جبر تورا اخراج و الزام برفتن میکنیم .

پس از این اتفاق قوام اللک از برای حرکت مهیا شده ولی از طرف دیگر جمعی برمانعت اواز حرکت برخاسته قاطرها و اه از حرکت او را بردانند مع ذلک حضرت اشرف اتابک اعظم جداً احتضار او را خواستند و حکومت راه معزول نموده نظام السلطنه را تلگرافاً مأمور کردند که بجایاری بشیراز برود . در خصوص حاج آقا محسن هم دیروز تلگراف سفند شد بیاین که حرکت کرده یا همین دو روزه حرکت خواهد کرد .

مالیه نوشته شود (هر خصوص وسعت مقام مجلس مذاکره شد رئیس فرموده سه ساعت بفرود مانده حاضر شوند دو ساعت بفرود مجلس متوقف شود .

آقا سید محمد جعفر مرفعی از حاجی توام دیوان که از طرف اعیان فارس منتخب شده اند (نموده)

آقای میرزا محمود خوالنگری اظهار داشت که اعیان فارس بکنفرا سابقاً وکیل کردند باید معلوم شود که می توانند اضافه از یک نفر وکیل نمایند رئیس فرمودند باید تقسیم صده بر اصناف ملاحظه شود بالا خیره گفته شد از طرف دیوان کلیه باید درازده وکیل منتخب شوند این صده هم که تاکنون معین شده است از صده اصلی کمتر است .

آقای سید محمد تقی - پس از قسم خوردن و کلا چندین نفر بمجلس مقدس وارد شده اند که هنوز قسم یاد نکرده اند خوب است که این اشخاص جدیداً ورود باشخاصی که در سابق قسم یاد نکردند در یک روزی آنها هم قسم یاد کنند .

(قرارداد روز پنجشنبه قسم یاد نمایند) اعلامی از طرف انجمن هرایش قرائت شد مشربیر اینکه از جهت قاره از مضطربان بمجلسین تبریمخصوصی که هر کس خواست هریضه بمجلس مقدس مرض کند از ولایات و اینجا از آن تبر گرفته و بآن بفرستند در این خصوص مذاکرات بیان آمد .

رئیس - حرف در تبر است و ملت تاخیر انتشار آن هم همان تبر است حال باید و کلا تصویب کنند .

اغلب رایسان بر این بود که برای رساندن جواب وملاحظات دیگر تبر لازم است و این بکتران هم پول است خواه بدوخته اینکه مجلس بمشور راه دخلی پیدا کند .

دو صورت تلگراف متضاده از اهالی قاین و بیرجند آقا سید محمد تقی قرائت کردند که جمعی هواخواه وطالب حکومت شوکت للملک و جمعی دیگر خواهان حکومت حشمة الملک بودند .

مذاکرات روز شنبه و روز دهم ربیع الثانی دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات پنجشنبه ۱۷ آقا سید محمد تقی قرائت کردند

وکیل التجار - لایحه ایست اگر اجازه میفرمائید قرائت شود .

آقای سید محمد حسین - چون روز پنجشنبه قرار بر این شد که مطالب متفرقه را در روز مخصوص مذاکره نمایند این لایحه هم جزو مطالب متفرقه است .
رئیس - لایحه لازمی است قرائت شود (وکیل التجار لایحه را قرائت کردند)

چون مسئله اقدامات سالار الدوله چند روز است آتانی شد و از برده بیرون افتاده است و از خیالات معالی کیشهاد خود سکروه صوم مطمئن لازم است مطلبی که خیلی مهم است در این موقع عرض نمایم تا این صدای بنده بجهت پیچیده صوم مسبوق باشند که اگر بر حسب ظاهر اختلافاتی چند که لازمه تمام پالیسیهای عالم است و در ایران بواسطه تازه بودن مجلس شورای ملی و مشروطیت

شروعی دارد بین دولت و مجلس مقدس واقع میشود این گونه اتفاقات و اختلافات لازمه جریان امورات جاری است بعضی گمان میکنند که هزار گونه این اختلافات و سخت تر از این

اسباب رنجش طولانی بین دولت و ملت نیبیه ایران خواهد بود بلکه این قبیل عنوانات بمناسبت مذاکرات بین پدری مهربان و فرزند عزیز است که گاهی از کثرت محبت حاصل شده و بعد از چند دقیقه محبت از طرفین بجهت آمده بیک حرکت قلبی جبران مافات میشود پس بعضی شورش طلبان و مفسدین بیغیال خام بیفقاوه و این مذاکرات و اختلاف جدی تصور ننمایند که بقده مرض حینکم همانطور که در حفظ حقوق ملت و حدود مشروطیت و آزادی مجلس مقدس شورایی تانفس آخر شوایم کوشید همانطور تا آخرین قطره خون جوی خود محافظت نجات و نفع سلطنت ایران بسواست بالاستعناق او .

اعلیحضرت محمد علی شاه خلدالله ملکه و سلطانه است خواهیم ریخت و تا بیکسر ایرانی خود در عالم زنده است و جان درین دارد نخواهیم گذاریم کسی خیال دست دلاوری و بیخ و نفعت ایران نماید که برای ماملت محمود کشته شدن پشرف بهتر است از زندگی به ننگ .

آقا سید محمد تقی - تلگرافی از طرف مجلس بشاهزاده سالار الدوله نوشته شده خواننده میشود اگر تصویب نموده بخارم میشود قرائت شد قریب بدین مضمون .

(حضور حضرت اشرف والا شاهزاده سالار الدوله دامت شوکت الوالا بدون شایه ریب دریا و تهید مقدمه بر آحاد و افراد مملکت ایران روشن و مبرهن است که اعلیحضرت شاهنشاه مهروزی البسه ائمن حلال النور در اعطای خلعت مشروطیت تاچه درجه نیت برگرفتن بخیراد ملت ثابت فرموده که یاس آن حقوق خلف من سلف بر تمام لازم است که نسبت بولی نعمت زاده مان مرعی دارنه این ایام پاره از اغیاران گوشزد و گلای مجلس میشود برو گلای مجلس متعتم آمده که در مقام تصدیق بر آمده محض اتمام حجت اظهار نمایند که بنون هیچ دقتی موبک والا بذراغفانه ورود نماید و کلا تمهد خواهند کرد که اگر در سابق خلاف ترتیبی رفتار شده از این بیحد افشاش گردد والا اگر اقدامات کارگزاران حضرت والاعطف بر ماسبق باشد ملت حاضر نخواهد بود که تحمل نموده در رفع و دفع مقاصد هم قسم اقدام خواهد کرده)

آقای سید حسین - قریب یکماه است مسئله سالار الدوله مذاکره شده آبا از طرف دولت تاکنون چه اقدامی شده از طرف ملت هم حرکت اقدام شده و میشود از اطراف کرمانشاه و تبریز و سایر جاها حاضر شدند برای جلوگیری لما از طرفه این وزراء هیچ اقدامی تاکنون نشده هروقت از طرف اعلیحضرت همایونی اظهار میشود بنیایه قبول میکنند جدا از آن نکول میشود همین سفرههایی که سالار الدوله پرورده این خوان نمینند هر کدام را که مأمور برفع این غمناک میکنند شیب قبول میکنند و صبح استغفار می دهند البته باید اقدامات لازمه بشود وزراء هم اقدام کنند رفع این نساد را نمایند .

رئیس - بفرده اقدامات خودشان را میکنند البته سردار یکی افواج هم دو موقع همای خود را خواهند کرد .

آقای سید محمد تقی - این تلگراف صحیح است ولی باز لطیفانان و بعضی استمالتها شده در مجلس بخصوص بنام کره خود بهینیم صحیح است یاخیر
حاج امام جمعه - اول هر مقدس جزئی بنظر میآید ولی بعد کلی خواهد شد همین مسئله سالار الدوله را با این همسوز بر اهمیت نمیتوان تصور نمود مسلم است که این صده سوار سوار نظامی نیست همه قسم شرارت میکنند و مردم بیچاره را ازیت و ضرر میرسانند باید جدا بفرغ آن اقدام شود و بپهوجی باهمال نگذرد .

آقای سید علی تقی - این تلگراف صحیح است ولی باز لطیفانان و بعضی استمالتها شده در مجلس بخصوص بنام کره خود بهینیم صحیح است یاخیر

حاج امام جمعه - اول هر مقدس جزئی بنظر میآید ولی بعد کلی خواهد شد همین مسئله سالار الدوله را با این همسوز بر اهمیت نمیتوان تصور نمود مسلم است که این صده سوار سوار نظامی نیست همه قسم شرارت میکنند و مردم بیچاره را ازیت و ضرر میرسانند باید جدا بفرغ آن اقدام شود و بپهوجی باهمال نگذرد .

آقای ملاحسن وارث - این اقدامات از طرف ملت باید بشود با از طرف وزیر جنگ .

حاج امام جمعه - مجلس باید جدا از وزارت جنگ بخواهد که اقدامات لازمه بعمل آید .

آقای میرزا محمود خوانساری - برمه حرکات سالار الدوله معلوم شده و چند روز دیگر از بوجود هرایش خواهد آمد و تشکیات اظهار میگردد که صد هزار تومان مال مردم را چاییده اند رفع آن مقاصد با این تلگراف ملایم نمیشود .

آقای عماد انبساط - میفرمائید هر دو طرف مسلم است پس بهتر این است که بدو بطور اصلاح اقدام شود اگر رفع نشد بطور سخت اقدام شود .

حسینی خان - کرا را عرض کرد ام اینکه هم عرض میکنم این مجلس وزرائی را در تحت مسئولیت آورد و هر کدام مسئولیت را بر عهده گرفتند ازین پسید مجلس نباید در مطالب جزئی اقدام کند باید از وزیر مسئول جدا بخواهد و او انجام دهد درین مسئله سالار الدوله هم اقدامات شده این را هم که فرمودید سردار ما درین موقع از تکالیف خود طفره میزنند اذعان داریم ولی ما باید منتظر نتیجه باشیم دولت اقدامات خود را خواهد کرد .

آقا سید محمد تقی - روز پنج شنبه مذاکره شد که مطالب متفرقه باید فقط در روز پنجشنبه مذاکره و سایر ایام بکارهای لازم رسیدگی شود این اوقات متعلق بسی کرور ملت است نباید بصرف بیچاره بایمین مجلس وضع قوانین لازمه نماید و سایر مطالب را بخواهد .

رئیس - این مطلب تلگرافه همینقدر لازم بود که مذاکره شد پیش ازین حاجت نیست ولی این طوره که آقای سید حسین اصرار دادند چنین معلوم می شود که مجلس باید بمشور اقدام بکنند حق مجلس فقط اختصار بمطالبه انجام است .

آقای سید حسین - البته این سردار هائی که مصالحت می کنند باید سیاست شوند و بجای اترسند و از وزراء هم باید نتیجه اقدامات را خواست .

رئیس - همین اندازه که مذاکره شده کافی است این تلگراف هم از همان دستگیره میشود مثلا قانون وزارت مدلیه قرائت شود .

حاج سید عبدالصمیم - قانون اساسی چه شد کی باید خوانده شود .

رئیس - بر حسب نظامنامه داخلی هر مطلبی که لازمست خوانده شود موصول بشو پب رئیس مجلس است هر چه را رئیس مین کرد سایر امضا حق سؤال و جواب ندارند همه میدانند که اینگونه مطالب مهم از قبیل نظامنامه اساسی محتاج بچندین بار تکرار نظرست بلکه شاید یاره مطالب محتاج میشود که بعد از بیخ اشرف اطلاع داده شود .

آقای سید حسین شهیدی - این مطلب مسلم است که در اینگونه از امور دقت علمانی بیخ زیادتر ازین عده آقایان که در طهران تشریف دارند نیست اینگونه مطالب رد فروع با اصول نیست که محتاج بدقت نظر باشد بدمقتاری از نظامنامه وزارت مدلیه و اقرائت کردند .

مذاکرات روز یکشنبه بیستم ربیع الثانی

دار شورای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۱۹ ر آقا میرزا طاهر قرائت کردند .

آقای سید علینقی - تلگرافیکه فرارشد از طرف مجلس بنواب والا شاهزاده سالارالدوله مغایر شود شد یاخیر .

رئیس - مغایره شده باره اخبارات موحشه امروز از گرامشاه رسیده علت تاخیر آمدن بندهم بمجلس همین بود که با انجام مغایره میشد سابقا اخبار میرسید که دوقرفه شده بودند فلامم مجدداً آتش فتنه مشتعل گردیده چند نفر هم کشته شده اند عیال از طرف دولت اقدامات لازمه بعمل آمد حضرات حجج اسلامم اقدامات وافی فرموده تلگرافات چند بعنوانائی که لازم بود شد .

آقای سید علی فقی - یاره مذاکرات لازمه است که باید بشود یکی مسئله فارس است دراطاق مخصوص مذاکره بیجان آمد که این اشخاصی که از انجمن اتحادیه فارس در بیرون عسارت چادر زده اند و کلای شیراز بروند و آنها را اطمینان داده حرکت بدهند اخطاریهم که در این خصوص بوزارت داخله شده مطالبه جواب شود .

رئیس - البته اخطار بوزارت داخله شده میشود و همین دو روزه هم جواب خواهد رسید .

آقای سید محمدعلی - جواب سؤالی است که مردم ملت از حجج اسلامیه بیخ اشرف دستور خصوص اساس مجلس مقدس شورای ملی نموده اند معنی استحضار خواطر هاه از نیات مقدسه حجج اسلامیه نسبت باین اساس مقدس قرائت میشود .

سؤال

حضور مبارک آقایان نظام حجج اسلام آیات الله بین الامم دست ظلالمم عرضه میدارد البته خاطر

مبارک آقایان از وصف مجلس شورای ملی کمابیشی مسبوق است که اساس آن بر اجراء احکام شرع مبین وصیانت مذهب حقه اتنی عشریه و رفع تمذبات خائنین و نشره مل بین اعیاد و موجبات قوت و شوکت دولت اسلامی در قبال اهادی دین است مع ذلک بعضی از روی منکات این وضع با مقاصد و اغراض شخصی خودشان در مقام تحریب و در صد تشویش و تشکیک کنند مستدی است که تکلیف عامه مطهیر و اتر این باب معین فرمایند تا رفع تشویشات خود .

هواش تملی شاه العزیز
بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین بلی چون بحمد الله تملی و حسن تأیید و بتوجهات مقدسه حضرت ولی عصر ارواحنا فداه اساس این محترم مجلس مقدس بر امور مذکورده مبتنی است لهذا بر هر مسلمی سعی و اهتمام در استحکام و تشدید این اساس قویم لازم و اقدام در موجبات اختلال آن معاده و مانعانه با صاحب شریعت مطهره علی الصداق بها و اله الطاهرین افضل الصلوة والسلام و خیانت بدولت قوی شوکت است اذ الله جمیع المسلمین من ذلک .

الاحقر نجل المرحوم الحاج میرزا خلیل قدس سره محمد حسین

نم هذا الجواب عن السئوال من مجلس شورای الملکان با ملائنا حرره الاحقر الجانی محمد کاظم خراسانی

من الاحقر عبدالله المازندرانی
شروع بقرائت نظامنامه وزارت عدلیه شد .
در این موقع حاج محترم السلطنه معاون وزارت داخله محض ابلاغ دستخط اهلی حضرت همایونی بمجلس آمده اظهار داشتند اهلی حضرت همایونی محض اظهار تظلمات و ایراز عنایات ملوکاته نسبت بمجلس در ازای تبریکات صمیمانه که از طرف نمایندگان ملت در جشن عید ولودشان شده دستخطی صادر و بندورا ابلاغ و قرائت آن امر فرموده اند دستخط همایونی قرائت شد .

(سواد دستخط اهلی حضرت همایونی)

جناب اشرف اتابک اعظم لازم بود در جواب تهنیت و تبریکات صادقه بمجلس شورای ملی از طرف ملت صدیق خودمان مراسم شامله ملوکانه را نسبت بمجلس محترم و کلبه اهالی اظهار فرمائیم و کمال رضامندی خاطر خودمان را از پیشرفت مقاصد حسنه و نیات مقدسه دولت و ملت باطلاع عموم برسانیم بحمد الله اشکالات اولیه که لازمه بدایت مرام معظمی است بخوشی بر گذارده است امروز دولت و ملت یکدل و یکجهت مشغول اصلاح امور شده اند روز بروز موجبات نیکبختی ملت و دولت فراهم می آید امید است انشاء الله بتوجهات حضرت اسام عصر جعل الله فرجه منقرب نتایج صحیحه در انتظام دوائر دولت و امنیت اطراف مملکت و اصلاح احوال عموم بدست بیاید تا امروز که دولت پنهانی متصدی انجام امور بود در حقیقت مملکت یکدست داشت اکنون که دولت و ملت بانفاق مشغول کار شده اند مملکت را دو بازوی قوی حاصل و معلوم است که یکدست کار دو دست را نمیکرد و امروز کارها پیشرفت دیگر خواهد

داشت البته وزراء و وکلا با نهایت امیدواری و دلگرمی مشغول خدمات دولت و ملت بوده بوظایف خود رفتار کنند ما هم در لحاظ حقوق ملت که گرامی فرزندان ما هستند از تکالیف پداری که بر عهده ما است دقیقاً فرو گذار نخواهیم فرمود همین دستخط ملوکانه را بتوسط جنابان حجج اسلامیه و مجلس شورای ملی باطلاع عموم برسانید که مجلس و ملت بهرام ملوکانه امیدوار بوده بوظایف دعا گوئی مشغول باشند .

فی شهر ربیع الثانی ۱۳۲۵

پس از قرائت دستخط همایونی از روی شفص و شوق قلبی صدای زنده باد شاهنشاه ملت خواه ایران از عموم کلابند شد آقای آقامیرزا سید محمد مجتهد و اغلب وکلا بعنوانات مختلفه مراتب امتنان و تشکرات خود را از مراسم و الطاف ملوکانه عرض و اظهار داشتند .

آقای میرزا افضلعلی آقا

بسمت نمایندگی از طرف هموم ملت ابلاغ عرض تشکر را بنحوی که شایان پیشگاه سلطنت است استدعا می نمائیم .
مجدداً شروع بقرائت نظامنامه وزارت عدلیه شد .

مذاکرات روز سه شنبه بیست و دویم ربیع الثانی دار شورای ملی

در این روز بر حسب اهمیت یاره از مطالب که لازم بود بطور دقت مذاکره شده نتایج صحیحه گرفته شود مجلس علنی بمجلس سری تبدیل یافته رسماً مجلس منعقد نشد .

موضوع مذاکره در این روز چند مطلب بوده نخست در خصوص افتتاحش و بلوای گرامشاه مذاکره شده چون بطور واقع تحقیق این مطلب و تمیز صدق از کذب قلاً در دار الخلافة طهران غیر ممکن بانهایت مشکل و صعب میباشد لذا موافق قانون انتظام و امنیت آن بلد را مقرر شد از وزارت داخله خواسته شود بنابر این رقمه در این خصوص بوزارت داخله نوشته شد که جداً اتمات لازم بعمل بیاید و رنج افتتاحش بطور صحیح بشود و مردم آسوده و راحت گردند .

یاره از مطالب که در ایام سابقه مطرح مذاکره مجلس مقدس شده بود و انجام آن بوزارت داخله اخطار گردیده بواسطه عدم ترتیب اخطار آن در توبه اجمان و تعویق مانده بود بطور فهرست مطالب سابقه یادداشت شد چون بعضی از آن مطالب محل تأمل و تعمق بود فرارشد کاملانده و مباحثه بعمل آمده پس از تفصیح و حصول اکثریت آراه بوزارت داخله فرستاده و انجام آن جداً خواسته شود .

در این هنگام حاج محترم السلطنه معاون وزارت داخله بمجلس آمده اظهار داشتند که تلگرافی از شیراز آمده مشعر بر اینکه جمعی اطراف خانه توام را بمعاصره کرده و اظهار داشته اند حالا که امتثال امر قدرقدر اهلی حضرت شاهنشاه را نموده ما هم بطور جبر تورا اخراج و الزام بر رفتن میکنیم .

پس از این اتفاق توام الملک از برای حرکت مهیا شده ولی از طرف دیگر جمعی بر ممانعت اواز حرکت برخاسته قاطرها و لوزم حرکت او را برده اند مع ذلک حضرت اشرف اتابک اعظم جداً احضار او را خواستند و حکومت را هم محزول نموده نظام السلطنه را تلگرافاً مامور کردند که بجایاری بشیراز برود .
در خصوص حاج آقا محسن هم دیروز تلگراف سفت شد بیاین که حرکت کرده یا همین دو روزه حرکت خواهد کرد .